

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Մայիս 2023թ.
ք. Երևան

Բովանդակություն

- 3 Անկախ աուդիտորի եզրակացություն
 - 5 Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
 - 6 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
 - 7 Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
 - 8 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
 - 9 Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների ցանկ
 - 10 Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
-

Իրավական ձևը՝

Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
սահմանափակ պատասխանատվությամբ
ընկերություն

Հիմնական գործունեությունը՝

Ավտովարկերի տրամադրում

Գլխավոր գործադիր տնօրեն՝

Հակոբ Մանուկյան

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Կազմակերպությունը լուծարելու կամ Կազմակերպության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ ունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խարդախության կամ սխալի արդյունքում առաջացող խեղաթյուրումները համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք՝ առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք՝ սխալի կամ խարդախության հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար են և համապատասխան մեր կարծիքը հիմնավորելու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելուն, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի հաշվետվությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները անբավարար են, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր հաշվետվության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա:

Հեռ. +37460 528899
Էլ. փոստ bdo@bdoarmenia.am
www.bdoarmenia.am

ՀՀ, ք. Երևան
Դ. Անհաղթի 23/6, 5-րդ
հարկ. տարածք 7

Այնուամենայնիվ, ապագայում տեղի ունեցող դեպքերը կամ ի հայտ եկող հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ կազմակերպությունը դադարեցնի անընդհատության սկզբունքի կիրառումը.

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների ու գործարքների ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց տեղեկացնում ենք աուդիտի առաջադրանքի, պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, այդ թվում ներքին վերսկողության համակարգում ցանկացած էական թերությունների մասին, որոնք մենք բացայայտել ենք աուդիտի ընթացքում:

31 մայիսի 2023թ.

«Բի-Դի-Օ Արմենիա» ՓԲԸ

Վահագն Սահակյան
Տնօրեն

Սերգեյ Յակովև, FCCA
Առաջադրանքի ղեկավար

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության բաժնետիրոջը

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Մոզո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունն սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության (այսուհետ՝ «Կազմակերպություն») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների, դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները՝ ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներին) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է սույն հաշվետվության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում:

Մենք անկախ ենք Կազմակերպությունից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք ՀԷՄՄԽ կանոններով նախատեսված էթիկայի այլ պահանջները:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքը հիմնավորելու համար:

Այլ հարց

Կազմակերպության 2021թ.-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, որը 2022թ.-ի հունիսի 30-ին արտահայտել է չձևափոխված կարծիք այդ հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Ղեկավարության և կառավարման լիազոր անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

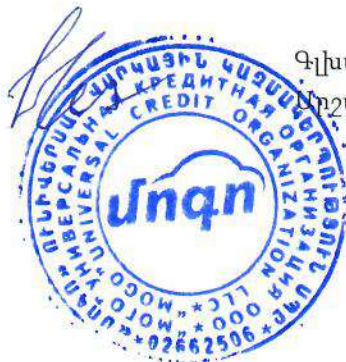
Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, ինչպես նաև այնպիսի ներքին հսկողության համակարգի համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը ապահովելու համար:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ

		2022	2021
	Ծան.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ		2,497,904	2,161,905
Տոկոսային ծախսեր		(417,723)	(607,315)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	5	2,080,181	1,554,590
Վճարներ և միջնորդավճարներ		(21,147)	(24,583)
Զուտ վճարներ և միջնորդավճարներ		(21,147)	(24,583)
Զուտ օգուտ արտարժույթով գործարքներից		569,864	409,786
Երաշխիքի վերաչափում		-	22,753
Զուտ այլ գործառնական եկամուտ	6	101,319	174,940
Գործառնական եկամուտ		2,730,217	2,137,486
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման հակադարձում / (արժեզրկում)	10	297,119	(116,748)
Առգրավված մեքենաների դուրսգրման վերականգնում		1,707	27,012
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների այլ դուրսգրում		(100,277)	(185,593)
Գործառնական եկամուտ արժեզրկումից հետո		2,928,766	1,862,157
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(419,425)	(376,498)
Այլ վաճառքների գծով, ընդհանուր և վարչական ծախսեր	7	(1,073,692)	(1,123,544)
Շահույթ նախքան հարկումը		1,435,649	362,115
Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում	8	(107,710)	135,110
Տարվա շահույթ		1,327,939	497,225
Այլ համապարփակ եկամուտ		-	-
Տարվա ընդհանուր համապարփակ եկամուտ		1,327,939	497,225

Ֆինանսական հաշվետվությունները (էջ 7-54) հաստատվել են Կազմակերպության ղեկավարության կողմից 2023թ. մայիսի 31-ին:

Գլխավոր տնօրեն
 Հակոբ Մանուկյան

Գլխավոր հաշվապահ
 Արշակ Կարախանյան

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծան.	31.12.2022	31.12.2021
		հազ. դրամ	հազ. դրամ
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	9	51,329	70,661
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10	5,302,366	5,388,604
Վարկերի հավաքագրման գծով ստացվելիք գումարներ		26,151	20,045
Այլ ակտիվներ		48,764	108,699
Ընթացիկ հարկային ակտիվ		18,458	46,736
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ		11,162	14,887
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	12	90,927	69,387
Հետաձգված հարկային ակտիվ	8	127,897	251,408
Ընդամենը ակտիվներ		5,677,054	5,970,427
Պարտավորություններ			
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	11	2,891,631	4,490,940
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	12	97,290	79,342
Ֆինանսական երաշխավորության գծով պահուստ		-	89,111
Այլ պարտավորություններ	13	182,909	169,018
		3,171,830	4,828,411
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ		2,250,000	2,250,000
Այլ պահուստներ		-	(169,450)
Զբաղյալած շահույթ		255,224	(938,534)
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ	14	2,505,224	1,142,016
		5,677,054	5,970,427

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՄՊԸ
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ

	2022	2021
Ծան.	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	2,528,834	2,278,700
Վճարված տոկոսներ	(306,193)	(575,635)
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(21,147)	(24,583)
Վճարված վարչական և այլ գործառնական ծախսեր	(1,028,022)	(1,052,589)
Վճարված անձնակազմի գծով ծախսեր և հարակից հարկեր	(419,425)	(376,498)
Այլ եկամուտ	81,819	145,429
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունները	835,866	394,824
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	253,857	400,792
Վարկերի հավաքագրման գծով ստացվելիք գումարներ	(6,106)	30,739
Այլ ակտիվներ	56,409	10,145
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Այլ պարտավորություններ	97,278	(234,998)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ (դրանում օգտագործված) գուտ դրամական միջոցներ՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	1,237,304	601,502
Վճարված շահութահարկ	-	(22,343)
Գործառնական գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ	1,237,304	579,159
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(5,579)	(4,430)
Ներդրումային գործունեության համար (օգտագործված)/ներդրումային գործունեությունից ստացված գուտ դրամական հոսքեր	(5,579)	(4,430)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր ստացված վարկերից	11 2,319,157	3,146,866
Ստացված վարկերի մարում	11 (3,512,856)	(4,183,064)
Կանոնադրական կապիտալի ներգրավում	-	500,000
Վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարումներ	11 (47,950)	(25,242)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված գուտ դրամական հոսքեր	(1,241,649)	(558,518)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ/(նվազում)	(9,924)	16,211
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(9,408)	(9,236)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	70,661	63,686
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	9 51,329	70,661

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Կանոնադրական կապիտալ		Այլ պահուստներ		Զբաղիված շահույթ/ (կուտակված վնաս)		Ընդամենը	
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Մնացորդ առ 1 հունվարի 2021թ.	1,750,000	-	(97,462)	-	(1,435,759)	-	216,779	
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	497,225	-	497,225	
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	497,225	-	497,225	
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	-	-	497,225	-	497,225	
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում	-	-	-	-	-	-	-	
Գապակցված կողմին տրամադրված երաշխավորության պայմանաչափ՝ առանց 5,570 հազար դրամ գումարով հետաձգված հարկի (ՕՆթգ. 12)	-	25,374	-	-	-	-	25,374	
Գապակցված կողմին տրամադրված երաշխավորության սկզբնական ճանաչում՝ առանց 21,371 հազար դրամ գումարով հետաձգված հարկի (ՕՆթգ. 12)	-	-	(97,362)	-	-	-	(97,362)	
Կանոնադրական կապիտալի ներգրավում	500,000	-	-	-	-	-	500,000	
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	500,000	-	(71,988)	-	-	-	428,012	
Մնացորդ առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	2,250,000	-	(169,450)	-	(938,534)	-	1,142,016	
Մնացորդ առ 1 հունվարի 2022թ.	2,250,000	-	(169,450)	-	(938,534)	-	1,142,016	
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	1,327,939	-	1,327,939	
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,327,939	-	1,327,939	
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	-	-	-	1,327,939	-	1,327,939	
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում	-	-	-	-	-	-	-	
Գապակցված կողմին տրամադրված երաշխավորության պայմանաչափ՝ առանց 5,570 հազար դրամ գումարով հետաձգված հարկի (ՕՆթգ. 12)	-	51,070	-	-	-	-	51,070	
Գապակցված կողմին տրամադրված երաշխավորության սկզբնական ճանաչում՝ առանց 21,371 հազար դրամ գումարով հետաձգված հարկի (ՕՆթգ. 12)	-	-	(15,801)	-	-	-	(15,801)	
Կանոնադրական կապիտալի ներգրավում	-	-	134,181	-	(134,181)	-	-	
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	-	169,450	-	(134,181)	-	35,269	
Մնացորդ առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	2,250,000	-	-	-	255,224	-	2,505,224	

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների ցանկ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Բովանդակություն

1.	Ընկերության մասին	11
2.	Պատրաստման հիմունքներ	12
3.	Նշանակալի հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ	14
4.	Ֆինանսական գործիքներ - ռիսկերի կառավարում	15
5.	Զուտ տոկոսային եկամուտ	26
6.	Զուտ այլ գործառնական եկամուտ	26
7.	Այլ վաճառքի, ընդհանուր և վարչական ծախսեր	26
8.	Եկամտահարկի (ծախս)/ փոխհատուցում	27
9.	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	29
10.	Հաճախորդներին տրված վարկեր	29
11.	Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	32
12.	Վարձակալության գծով պարտավորություն և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ	35
13.	Այլ պարտավորություններ	36
14.	Սեփական կապիտալ	36
15.	Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	36
16.	Պայմանական պարտավորություններ	37
17.	Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր	38
18.	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	38
19.	Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը	54

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

1. Ընկերության մասին

«Սոգո» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ-ն (Կազմակերպություն) հիմնադրվել է 2017թ-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը ֆիզիկական անձանց արագ և կոնվերգենտ ծառայությունների մատուցումն է Հայաստանում՝ առաջարկելով ավտոմեքենայի գրավով վարկեր և ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր: Մինչև 2020թ. Կազմակերպությունը տրամադրում էր նաև կարճաժամկետ կանխիկ միկրովարկեր, որոնց տրամադրումը դադարեցվել է 2020թ. հունիսին: Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից 2017թ. հունիսի 23-ին տրված թիվ 42 վարկային կազմակերպության լիցենզիայի համաձայն:

Կազմակերպության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Վարդանանց փ. 18/2, գրասենյակներ 4, 5 և 6:

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի տարածաշրջաններում գտնվող 5 մասնաճյուղերի միջոցով:

Կազմակերպության միակ մասնակիցն է «ԷյԷս Էլեվինգ Լուսա» ընկերությունը (նախկինում անվանվում էր «Սոգո Բալթիքս Ընդ Կաուկասուս»), որը «Էլեվինգ Գրուպ ԷսԷյ» ընկերության (նախկինում անվանվում էր «Սոգո Ֆայնենս ԷսԷյ») դուստր ընկերությունն է:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 15-ում:

Աշխատողների թիվը տարեվերջի դրությամբ կազմել է 69 (2021թ.՝ 82):

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Ուստի, Կազմակերպության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Բրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Կորոնավիրուսի (COVID-19) լայն աշխարհագրական տարածումը, Արցախի Հանրապետությունում պատերազմը և վիճարկելի տարածքների շուրջ ընթացող քաղաքական զարգացումները զգալի ազդեցություն են ունեցել Հայաստանի տնտեսության վրա: Ներկայիս փուլը կարելի է բնութագրել որպես կայուն վերականգնման ժամանակաշրջան:

Այսպիսի գործառնական միջավայրն էական ազդեցություն ունի Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա: Կազմակերպությունը ձեռնարկում է անհրաժեշտ միջոցառումներ Կազմակերպության գործունեության կայունությունն ապահովելու նպատակով, այդուհանդերձ, ելնելով իրադարձությունների զարգացման անկանախատեսելիությունից՝ Ղեկավարությունը հնարավորություն չունի արժանահավատ գնահատական տալ, թե նման հանգամանքները ինչ ազդեցություն կունենան Կազմակերպության հետագա տարիների ֆինանսական վիճակի վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

2. Պատրաստման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների, հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների (ՀՀՄՄ) և դրանց մեկնաբանությունների (հավաքականորեն՝ ՖՀՄՄ-ներ) պահանջներին համապատասխան:

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար որդեգրված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են Ծանոթագրություն 17-ում: Դրանք հետևողականորեն կիրառվել են ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, եթե այլ բան նշված չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը հանդիսանում է նաև Ընկերության գործառնական արժույթը: Գումարային արժեքները կլորացվել են հազարներով, եթե այլ բան նշված չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն՝ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս անհրաժեշտ է կատարել հաշվապահական հաշվառման նշանակալի գնահատումներ և դատողություններ: Վերջիններիս կիրառման ոլորտները և ազդեցությունը բացահայտված են Ծանոթագրություն 3-ում:

Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են պատմական արժեքի հիման վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

ա. 2022թ. հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտած նոր ստանդարտներ, մեկնաբանություններ և փոփոխություններ:

1) *ՖՀՄՄ տարեկան բարեփոխումներ 2018-2020թթ.*

2020 թվականի մայիսին ՀՀՄՄԽ թողարկեց նվազ կարևորության փոփոխություններ ՖՀՄՄ 1. «Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների առաջին անգամ որդեգրում», ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ», ՀՀՄՄ 41 «Գյուղատնտեսություն» ստանդարտներին և ՖՀՄՄ 16 «Վարձակալություններ» ստանդարտին ուղեկցող ցուցադրական օրինակներում:

2) *ՀՀՄՄ 37 «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» (Փոփոխություն – Անբարենպաստ պայմանագրեր – Պայմանագիրը կատարելու ծախսեր)*

2020 թվականի մայիսին ՀՀՄՄԽ թողարկեց ՀՀՄՄ 37-ի լրացումներ՝ ավելացնելով 68Ա պարագրաֆը՝ պայմանագիրը որպես անբարենպաստ պայմանագիր ճանաչելիս գնահատման ընթացքում ներառվող ծախսերը որոշակիացնելու նպատակով: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունների արդյուքում ավելի մեծ քանակությամբ պայմանագրեր կհամարվեն անբարենպաստ, քանի որ փոփոխությունները ընդլայնում են այն ծախսերի շրջանակը որոնք ներառվում են անբարենպաստ պայմանագրերի գնահատման մեջ:

3) *ՀՀՄՄ 16 Հիմնական միջոցներ (Փոփոխություն – Նախքան նպատակային նշանակությամբ օգտագործում ստացվող մուտքեր)*

2020 թվականի մայիսին ՀՀՄՄԽ թողարկեց ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ, որոնք արգելում են ընկերություններին ակտիվը օգտագործման նախապատրաստելու ընթացքում ստացվող մուտքերի նվազեցումը համապատասխան հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքից: Փոխարենը, ընկերությունները պետք է ճանաչեն համապատասխան մուտքերը վաճառքներից և դրանց վերաբերվող ծախսերը եկամուտների և ծախսերի կազմում և ոչ թե նվազեցնեն գույքի սկզբնական արժեքից: Նոր ստանդարտները, մեկնաբանություններ և փոփոխությունները, որոնք ուժի մեջ են մտել 01.01.2022թ. - ից հետո չունեն նշանակալի ազդեցություն Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՄՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

բ. Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ՖՀՄՄ-ների նոր ստանդարտներ և փոփոխություններ

1) ՖՀՄՄ 17 Ապահովագրական պայմանագրեր

ՖՀՄՄ 17 ներկայացրեց ապահովագրական պայմանագրերի հաշվառման միջազգայնորեն հետևողական մոտեցում: Նախքան ՖՀՄՄ 17 ամբողջ աշխարհով առկա էին նշանակալի տարբերություններ, որոնք կապված էին ապահովագրական պայմանագրերի հաշվառման և բացահայտումների հետ, քանի որ ՖՀՄՄ 4 թույլատրում էր նախկինում կիրառվող բազմաթիվ (ոչ ՖՀՄՄ) մոտեցումների կիրառման շարունակություն: ՖՀՄՄ 17-ի կիրառման արդյունքում նշանակալի փոփոխություններ կպահանջվեն բազմաթիվ ապահովագրական ընկերությունների համար, առաջ քաշելով գոյություն ունեցող համակարգերի և ընթացակարգերի ճշգրտումներ: Նոր ստանդարտը դիտարկում է ապահովագրական պայմանագրերը որպես ֆինանսական գործիքի և ծառայության մատուցման պայմանագրերի, որոնց զգալի մասը ժամանակահատվածի ընթացքում էապես փոփոխվող հասույթ է գեներացնում համադրություն: Այսպիսով այն հետևյալ մոտեցումներն է որդեգրում.

- Միաձուլում է ապագա դրամական հոսքերի ներկա չափումը շահույթը պայմանագրով մատուցվող ծառայությունների մատուցման ժամանակի ընթացքում ճանաչման հետ:
- Ներկայացնում է ապահովագրական ծառայությունների արդյունքների (ներառյալ ապահովագրական հասույթը) տարանջատումը ապահովագրության ֆինանսական եկամուտներից և ծախսերից, և
- Պահանջում է կազմակերպությունից կատարել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրություն յուրաքանչյուր պորտֆելի մասով առ այն, թե ճանաչել արդյոք ապահովագրության ֆինանսական եկամուտները և ծախսերը ամբողջությամբ եկամտի և ծախսերի կազմում, թե որոշները ճանաչել այլ համապարփակ արդյունքի կազմում:

ՖՀՄՄ 17 թողարկումից հետո կատարվել են փոփոխություններ և կիրառման ժամկետի հետաձգումներ:

2) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումներ (ՀՀՄՄ 1 և ՖՀՄՄ Գործնական Հայտարարության 2 փոփոխություն)

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՄ-ն թողարկեց ՀՀՄՄ 1 փոփոխություն, որը փոփոխեց հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերբերվող բացահայտման պահանջները «Նշանակալի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունից» «հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվության»: Փոփոխությունները պարունակում են ուղեցույց այն մասին, թե որ դեպքերում է, որ հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ տեղեկատվությունը հավանական է, որ կդիտարկվի էական:

ՀՀՄՄ 1 փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2023 թվականի հունվարի 1-ին կամ ավելի ուշ սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է նաև վաղ կիրառումը: Քանի որ ՖՀՄՄ Գործառնական հայտարարությունները ոչ պարտադիր ուղեցույցներ են, ՖՀՄՄ գործնական հայտարարություն 2-ի համար ուժի մեջ մտնելու պարտադիր ամսաթիվ սահմանված չէ:

3) Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՄ 8 փոփոխություն)

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՄ-ն թողարկեց ՀՀՄՄ 8 փոփոխություն, որի միջոցով ՀՀՄՄ 8-ում ավելացվեց հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանումը: Փոփոխությունները պարզաբանեցին նաև, որ մուտքային տվյալների և չափման մեթոդների փոփոխությունները նույնպես համարվում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխություն, բացառությամբ այն դեպքերի երբ դրանք հանդիսանում են նախորդ տարիների սխալի ուղղման արդյունք:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

4) Վարձակալության գծով պարտավորություն «Վաճառք և հետագա վարձակալության» դեպքում (ՖՀՄՄ 16 փոփոխություն)

ՖՀՄՄ մեկնաբանությունների կոմիտեն 2020 թվականի հունիսին թողարկել է օրակարգային որոշում՝ Վաճառք և հետագա վարձակալություն փոփոխական վճարների պարագայում: Այս խնդիրը հասցեագրվել է ՀՀՄՄ-ն մի քանի առումներով: ՀՀՄՄ-ն թողարկել է վերջնական փոփոխությունները 2022 թվականի սեպտեմբերին: Փոփոխությունները պահանջում են վաճառող-վարձակալից որոշել «վարձակալության վճարները» կամ «վերանայված վարձակալության վճարները» այնպես, որ վաճառող-վարձակալը չճանաչի որևիցե օգուտ/վնաս, որը վերաբերվում է իր կողմից պահպանվող օգտագործման իրավունքին:

5) ՀՀՄՄ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» (Փոփոխություն – Պարտավորությունների որպես ընթացիկ կամ ոչ-ընթացիկ ներկայացում)

2020 թվականի հունվարին ՀՀՄՄ-ն թողարկեց ՀՀՄՄ 1՝ պարտավորությունների՝ որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասակարգում փոփոխությունը, որը հետագայում մասամբ փոփոխվեց 2022 թվականի հոկտեմբերին թողարկված «Սահմանափակող դրույթներով (կովենանտներով) ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» փոփոխությամբ: Փոփոխությունները պահանջում են, որպեսզի ընկերության պարտավորության մարման հետաձգման իրավունքն հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո առնվազն 12 ամսվա ընթացքում, պետք է ունենա իմաստ և առկա լինի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության դասակարգման վրա ազդեցություն չի թողնում ընկերության՝ պարտավորության մարման հետաձգման իրավունքից հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո առնվազն 12 ամսվա ընթացքում օգտվելու հավանականությունը: COVID-19 համավարկի արդյունքում Խորհուրդը հետաձգել է փոփոխության կիրառումը մեկ տարով՝ մինչև 2024 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

6) ՀՀՄՄ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» (Փոփոխություն – Սահմանափակող դրույթներով (կովենանտներով) ոչ-ընթացիկ պարտավորություններ)

Պարտավորությունների՝ որպես ընթացիկ կամ ոչ-ընթացիկ ներկայացում փոփոխությանը հաջորդիվ, ՀՀՄՄ-ն ՀՀՄՄ 1 լրացուցիչ փոփոխություններ թողարկեց 2022 թվականի հոկտեմբերին: Եթե ընկերության՝ մարման հետաձգման իրավունքը կապվում է որոշակի պայմաններին համապատասխանության հետ, նման պայմանները ազդում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ հետաձգման իրավունքի առկայության վրա այն դեպքում, եթե ընկերությունը պետք է ապահովեր նշված պայմաններին համապատասխանությունը մինչև հաշվետու ամսաթիվն ընկած ժամանակահատվածը, կամ դրա դրությամբ և չեն ազդում՝ եթե պայմանների համապատասխանությունն պետք է ապահովվի հաշվետու ամսաթվից հետո: Փոփոխությունները նաև պարզաբանում են «մարում» եզրույթի իմաստը՝ պարտավորությունների ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասակարգման նպատակով: Հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած նոր ստանդարտները մեկնաբանությունները և փոփոխությունները, չունեն էական ազդեցություն Ընկերության հետագա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Նշանակալի հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած դատողությունների, գնահատումների և ենթադրությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է ստորև.

- *Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում.* այն բիզնես մոդելի գնահատումը, որի շրջանակներում պահվում են ակտիվները և պայմանագրային դրույթների գնահատումը, որոշելու համար, թե արդյոք որոշակի ամսաթվերին առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 17,

- *Ֆինանսական գործիքների արժեքիկում.* գնահատում, թե արդյո՞ք ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկն էականորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, և սպասվելիք պարտքային վնասի չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 10,
- հետաձգված հարկային ակտիվների վերականգնում:

Իրական արժեքի չափում

Մի շարք ակտիվներ և պարտավորություններ պահանջվում է չափել իրական արժեքով և/կամ բացահայտել դրանց իրական արժեքը Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում.

Ընկերության ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափման համար հնարավորինս օգտագործվում են շուկայական դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Իրական արժեքի չափման համար օգտագործվող ելակետային տվյալները դասակարգվում են ըստ տարբեր մակարդակների՝ կախված նրանից, թե որքանով են գնահատման մեթոդի մեջ օգտագործվող տվյալները դիտարկելի («իրական արժեքի հիերարխիա»).

- *Մակարդակ 1-Նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված):*
- *Մակարդակ 2-Ուղղակի կամ անուղղակիորեն դիտարկելի ելակետային տվյալներ՝ բացառությամբ 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից:*
- *Մակարդակ 3- Ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (այսինքն՝ հիմնված չեն շուկայական տվյալների վրա):*

Ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգումը վերոնշյալ մակարդակներում հիմնվում է ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալների վրա, որոնք ունեն զգալի ազդեցություն իրական արժեքի չափման վրա: Տեղափոխությունը մի մակարդակից մյուսը ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում այն տեղի է ունենում:

4. Ֆինանսական գործիքներ - ռիսկերի կառավարում

Իր գործունեության արդյունքում Կազմակերպությունը կարող է ենթարկվել ֆինանսական գործիքներին վերաբերող հետևյալ ռիսկերին.

- Վարկային ռիսկ;
- Իրական արժեքի կամ դրամական միջոցների հոսքերի տոկոսադրույթային ռիսկ;
- Արտարժույթային ռիսկ;
- Իրացվելիության ռիսկ:

Կազմակերպությունը կարող է ենթարկվել իր կողմից ֆինանսական գործիքների օգտագործումից առաջացող ռիսկերի, ինչպես բնորոշ է մյուս բոլոր ձեռնարկատիրական գործունեություններին: Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված են Կազմակերպության նպատակները, քաղաքականությունը, ռիսկերի կառավարման գործընթացները և դրանց չափման մեթոդները: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված է քանակական տեղեկատվություն վերոնշյալ ռիսկերի վերաբերյալ:

Կազմակերպության ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Կազմակերպությունը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար.

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Տնօրենների խորհուրդը ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման շրջանակի վերահսկման, հիմնական ռիսկերի կառավարումը վերահսկելու և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության և ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև զգալիորեն մեծ ռիսկերի հաստատման համար:

Ընկերության ղեկավարություն պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցման միջոցառումների մոնիտորինգի ու իրականացման և ապահովելու համար, որ Կազմակերպությունը գործում է ռիսկի սահմանված պարամետրերի շրջանակներում:

Ինչպես արտաքին, այնպես էլ ներքին ռիսկի գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են ողջ Կազմակերպության շրջանում: Առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում ռիսկի գործոնների ամբողջ շրջանակի բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցման ընթացիկ ընթացակարգերի նկատմամբ վստահության մակարդակի որոշմանը:

Կազմակերպության ներքին փաստաթղթերին համապատասխան՝ Կառավարման կոմիտեն և ներքին աուդիտի գործառույթը հաճախակի պատրաստում են հաշվետվություններ, որոնք ներառում են Կազմակերպության էական ռիսկերի կառավարումը: Հաշվետվությունները ներառում են դիտարկումներ Կազմակերպության ընթացակարգերի և մեթոդոլոգիաների արդյունավետության գնահատման վերաբերյալ և բարելավման առաջարկություններ:

Ֆինանսական գործիքներից առաջացող ռիսկերի, Կազմակերպության նպատակների, քաղաքականության, ռիսկերի կառավարման գործընթացների և դրանց չափման մեթոդների հետ կապված նախորդ ժամանակաշրջանների համեմատ էական փոփոխություններ չեն գրանցվել:

(ա) Հիմնական ֆինանսական գործիքներ

Կազմակերպության հիմնական ֆինանսական գործիքները, որոնցից առաջանում են ֆինանսական գործիքների ռիսկեր, ներկայացված են ստորև.

- Հաճախորդներին տրված վարկեր
- Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ
- Բանկերից և այլ ֆինանսական հաստատություններից ստացված վարկեր
- Վարձակալության գծով պարտավորություն
- Ֆինանսական երաշխիքի տրամադրում
- Այլ պարտավորություններ

(բ) Ֆինանսական գործիքներ ըստ կատեգորիաների

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

	2022 <u>հազ. դրամ</u>	2021 <u>հազ. դրամ</u>
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,302,366	5,388,604
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	51,329	70,661
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	31,486	65,636
	<u>5,385,181</u>	<u>5,524,901</u>

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ

	2022 <u>հազ. դրամ</u>	2021 <u>հազ. դրամ</u>
Բանկերից և ֆինանսական հաստատություններից ստացված վարկեր	2,891,631	4,490,940
Վարձակալության գծով պարտավորություն	90,927	69,387

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Ֆինանսական երաշխիքի տրամադրում	-	89,111
Այլ պարտավորություններ	95,553	101,072
	<u>3,078,111</u>	<u>4,750,510</u>

(գ) Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը, բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունները և այլ պարտավորություններ:

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են:

Իրական արժեքի հիերարխիան և գնահատման մեթոդները ներկայացված են Ծանոթագրություն 18-ում:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Կազմակերպությունում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար): Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ղեկավարության:

Պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների ուսումնասիրման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- պայմանագրային կողմերի, թողարկողների և ապահովագրական ընկերությունների վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկերի փաստաթղթավորման պահանջները,
- վարկերի և այլ գործիքների, որոնց գծով Կազմակերպությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, շարունակական հսկողության ընթացակարգերը:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գումարներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Որպես կանոն գրավ չի պահանջվում բանկերին մնացորդների համար: Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 10-ում:

Կազմակերպության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները լավագույնս ներկայացնում են դրանց հետ կապված պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ այլ վարկային հավելումները:

Պարտքային ռիսկ. ակնկալվող պարտքային կորստների գումարներ

Արժեքից գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 18-ում:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Որոշելու համար, թե արդյոք ֆինանսական գործիքի գծով պարտազանցման ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Կազմակերպությունը դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորվող տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները՝ Կազմակերպության անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի հիման վրա: Կազմակերպությունը ենթադրում է, որ տեղի է ունենում պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ ակտիվների գծով, երբ ակտիվները դառնում են ավելի քան 30 օր ժամկետանց:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում

Ժամկետանց օրերն օգտագործվում են որպես հիմնական էլակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են նախորդ 6 ամիսների տվյալների հիման վրա՝ միկրովարկերի համար և նախորդ 12 ամիսների տվյալների հիման վրա՝ ավտովարկերի համար:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Պարտքային ռիսկի աճի նշանակալի լինելը որոշելիս դիտարկվում են ֆինանսական գործիքի և վարկառուի բնութագրերը:

Կազմակերպությունը պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի մասին վկայող սահմանափակիչ է համարում ավելի քան 30 օր ժամկետանցությունը գնահատված պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության նշանակալի աճի պատճառով: Ժամկետանց օրերի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել:

Եթե գոյություն ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի գծով կորստի պահուստը կրկին չափվում է 12-ամսյա և ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների նվազագույնի չափով: Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչման չափանիշների այլևս բավարարված չլինելու ապացույց կարող է հանդիսանալ արդիական տեղեկատվությունը, որ առկա է վճարումները ժամանակին կատարելու պատմություն՝ փոփոխված պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Պարտազանցման սահմանում

Կազմակերպությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ վարկառուն ամբողջությամբ կկատարի Կազմակերպության նկատմամբ ստանձնած իր վարկային պարտավորությունները, եթե Կազմակերպությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Կազմակերպության նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 60 օր ժամկետանց է,
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները կատարելու վարկառուի անկարողության պատճառով:

Վարկառուի հետ կապված պարտազանցման տեղի ունենալը գնահատելիս՝ Կազմակերպությունը դիտարկում է հետևյալը

- որակական ցուցանիշները,
- քանակական ցուցանիշները և

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՄՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

- Կազմակերպության ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ելակետային տվյալները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական գործիքի գծով պարտագանցման տեղի ունենալը գնահատելու համար, և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Ապագայամետ տեղեկատվության ներառում

Հաշվի առնելով, որ պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը որոշելու համար օգտագործվել են միայն 2022թ. վիճակագրական տվյալները, Կազմակերպությունը չի ներառում ապագայամետ տեղեկատվությունն ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկում: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չէր ակնկալում էական փոփոխություններ 2022թ. մակրոտնտեսական միջավայրում՝ ի համեմատություն 2021թ.:

Փոփոխված ֆինանսական ակտիվներ

Միկրովարկերի ժամկետայնությունը կազմում է միայն մեկ ամիս: Հաճախորդները հնարավորություն ունեն երկարաձգել մարումը 15-ից 30 օրով՝ վճարելով երկարաձգման համար վճար: Covid-19 պատճառով Կազմակերպությունը սկսել է տրամադրել այս վարկերի պայմանները փոխելու հնարավորություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքները.

- պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը,
- կորուստը պարտագանցման դեպքում,
- պարտքի գումարը պարտագանցման պահին:

Ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի համար 1-ին փուլի գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականությունը պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստի գումարով և պարտքի գումարով պարտագանցման պահին: Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Կազմակերպությունը պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատում է հիմք ընդունելով պարտագանցումով վարկերի գծով ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Պարտագանցման դեպքում առաջացող կորուստի գնահատման մոդելները հաշվարկվում են գեղջված դրամական հոսքերի հիմունքով՝ որպես գեղջման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է պարտքի ակնկալվող գումարը պարտագանցման դեպքում: Կազմակերպությունը պարտագանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկում է հիմք ընդունելով հաճախորդի պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտքի գումարը պարտագանցման պահին իրենից ներկայացնում է վերջինիս համախառն հաշվեկշռային արժեքը պարտագանցման պահին:

Ինչպես նշված է վերը և պայմանով, որ 1-ին փուլի ֆինանսական ակտիվների համար առավելագույնս կօգտագործվի պարտագանցման տեղի ունենալու հավանականության 12-ամսյա ցուցանիշը, Կազմակերպությունն ակնկալվող պարտքային կորուստները չափում է հաշվի առնելով պարտագանցման ռիսկն ակնկալվող պայմանագրային ժամանակահատվածում (ներառյալ երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները վարկառուի համար), որի ընթացքում այն ենթարկվում է

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

պարտքային ռիսկին, եթե նույնիսկ Կազմակերպությունը դիտարկում է ավելի երկար ժամանակահատված պարտքային ռիսկի կառավարման նպատակների համար:

Ընդհանուր նպատակներ, քաղաքականություն և գործընթացներ

Կազմակերպության նպատակն է սահմանել քաղաքականություն, որը հնարավորինս կնվազեցնի ռիսկը՝ չանդրադառնալով նրա մրցունակության և ճկունության վրա: Այդ քաղաքականության մանրամասները ներկայացված են ստորև:

Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը

Կազմակերպության պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է ինչպես անհատական, այնպես էլ ընդհանուր շուկայական տնտեսության ռիսկերից: Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը:

Պարտքային ռիսկի կենտրոնացում

Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա: Ստրոն ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2022 <u>հազ. դրամ</u>	31 դեկտեմբերի 2021 <u>հազ. դրամ</u>
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,302,366	70,661
Հաճախորդներին տրված վարկեր	51,329	5,388,604
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	31,486	65,636
Ընդհանուր առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին	5,385,181	5,524,901

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի պարտապաններ կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2021թ-ին նման պարտապաններ չկային), որոնց հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը գերազանցում է պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածության 10%-ը:

Աշխարհագրական կենտրոնացում

Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական կենտրոնացումը սահմանափակվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքով:

Տնտեսության ճյուղեր

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության պարտքային ռիսկի ենթարկվող ակտիվները կենտրոնացած են մանրածախ վարկերի տրամադրման մեջ:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսակիր և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա շուկայում գերակշռող տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել կորուստների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխությունների դեպքում:

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը.

	31.12.2022		31.12.2021	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք	
	դրամ	եվրո	դրամ	եվրո
Տոկոսակիր ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	45.1	-	45.2	-
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Գրավով ապահովված վարկեր տեղական բանկերից	14.0	-	12.8	-
Գրավով չապահովված փոխառություն մասնակցից	-	12.0	-	12.0
Գրավով ապահովված վարկեր այլ ֆին. կազմակերպություններից	-	11.4	-	8.5

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ: Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (քվ) զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գոյություն ունեցող դիրքերի հիման վրա.

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Արժույթային ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի եվրոյով արտահայտված պարտավորություններ:

Արժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով.

Արտարժույթային ռիսկն առաջանում է, երբ Կազմակերպության գործարքներն արտահայտված են վերջինիս գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է եվրոյով արտահայտված ֆինանսական պարտավորությունների ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2022 եվրո հազ. դրամ	2021 եվրո հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,746	-
Այլ ակտիվներ	5,335	65,636
Ընդամենը ակտիվներ	10,081	65,636
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	(1,641,059)	(2,146,375)
Այլ պարտավորություններ	(30,368)	(50,368)
Ընդամենը պարտավորություններ	(1,671,427)	(2,196,743)
Զուտ դիրք	(1,661,346)	(2,131,107)

Ստորև աղյուսակում ներկայացված 2022 and 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը եվրոյի նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս հաշվի չեն առնվել հարկերը և հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2022 հազ.դրամ	2021 հազ.դրամ
ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(166,135)	(213,111)

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի աճը եվրոյի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոն:

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Վարչության կողմից:

Կազմակերպությունը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերից և փոխառություններից:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այդ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը բաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանին, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է օգտագործվել:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

հազ. դրամ	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ընդամենը արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2022թ.				
Ոչ ածանցյալ				
պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	1,200,816	2,052,177	3,252,993	2,891,631
Վարձակալության գծով պարտավորություն	54,845	52,887	107,732	97,290
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	95,553	-	95,553	95,553
Ընդամենը	1,351,214	2,105,064	3,456,278	3,084,474

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

հազ. դրամ	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ընդամենը արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2021թ.				
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	1,608,147	4,195,427	5,803,573	4,490,940
Վարձակալության գծով պարտավորություն	47,604	43,702	91,306	79,342
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	101,072	-	101,072	101,072
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություն	81,391,500	-	81,391,500	81,391,500
Ընդամենը	83,148,323	4,239,129	87,387,451	86,062,854

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Մեկ տարի	Ավելի քան մեկ տարի	Անժամկետ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	51,329	-	-	51,329
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,576,009	3,726,357	-	5,302,366
Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	11,162	11,162
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	90,927	-	90,927
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	127,897	-	127,897
Վարկերի հավաքագրման գծով ստացվելիք գումարներ	26,151	-	-	26,151
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	18,458	-	-	18,458
Այլ ակտիվներ	48,764	-	-	48,764
Ընդամենը ակտիվներ	1,720,711	3,945,181	11,162	5,677,054
Պարտավորություններ				
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	1,357,505	1,534,126	-	2,891,631
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	48,602	48,688	-	97,290
Այլ պարտավորություններ	182,909	-	-	182,909
Ընդամենը	1,589,016	1,582,814	-	3,171,830
Չուսու դիրք	131,695	2,362,367	11,162	2,505,224

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

Ակտիվներ	Մեկ տարի	Ավելի քան մեկ տարի	Անժամկետ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	70,661	-	-	70,661
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,080,073	3,308,531	-	5,388,604
Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	84,274	84,274
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	431,402	(179,994)	251,408
Վարկերի հավաքագրման գծով ստացվելիք գումարներ	20,045	-	-	20,045
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	46,736	-	-	46,736
Այլ ակտիվներ	108,699	-	-	108,699
Ընդամենը ակտիվներ	2,326,214	3,739,933	(95,720)	5,970,427
Պարտավորություններ				
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից	1,217,577	3,273,363	-	4,490,940
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	40,703	38,639	-	79,342
Երաշխավորության գծով պահուստներ	89,111	-	-	89,111
Այլ պարտավորություններ	169,018	-	-	169,018
Ընդամենը պարտավորություններ	1,516,409	3,312,002	-	4,828,411
Զուտ դիրք	809,805	427,931	(95,720)	1,142,016

Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպությունը որպես կապիտալ սահմանում է օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն վարկային կազմակերպություններ նվազագույն բաժնետիրական կապիտալը պետք կազմի 150,000 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 150,000 հազար դրամ) և ընդհանուր կապիտալը՝ 150,000 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 150,000 հազար դրամ): 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության բաժնետիրական կապիտալի և ընդհանուր կապիտալի չափերը համապատասխանում էին սահմանված նվազագույն կապիտալի պահանջներին:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

5. Զուտ տոկոսային եկամուտ

	2022 <u>հազ. դրամ</u>	2021 <u>հազ. դրամ</u>
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,497,904	2,161,905
Տոկոսային ծախս	2,497,904	2,161,905
Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից (Ծան. 11)	(409,731)	(596,210)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ (Ծան. 12)	(7,992)	(11,105)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	(417,723)	(607,315)
	2,080,181	1,554,590

6. Զուտ այլ գործառնական եկամուտ

	2022 <u>հազ. դրամ</u>	2021 <u>հազ. դրամ</u>
Այլ գործառնական եկամուտ		
Ստացված տուգանքներ	67,836	127,881
Եկամուտ երաշխավորությունների ամորտիզացիայից	19,665	44,503
Այլ եկամուտ	13,982	17,548
Այլ գործառնական ծախս	101,483	189,932
Զուտ վնաս առգրավված ակտիվների օտարումից	(164)	(14,992)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	(164)	(14,992)
	101,319	174,940

7. Այլ վաճառքի, ընդհանուր և վարչական ծախսեր

	2022 <u>հազ. դրամ</u>	2021 <u>հազ. դրամ</u>
Կառավարման վճար	463,057	457,039
Պարտքերի հավաքագրման ծախսեր	238,227	280,091
Շուկայավարում և գովազդ	69,378	94,944
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	46,240	70,652
SS ծառայություններ	39,807	40,586
Տույժեր	37,319	-
Վարկային տվյալների բազայի ծախսեր	28,380	29,659
Հաղորդակցության ծառայություններ	28,236	33,225
Չնվազեցվող ծախսեր	20,739	23,062
Կոմունալ ծառայություններ	18,135	16,694
Մասնագիտական ծառայություններ	16,849	16,027
Հարկեր բացառությամբ շահութահարկի	5,386	7,554
Հիմնական միջոցների վերանորոգում և սպասարկում	1,287	43,913
Այլ	60,652	10,098
	1,073,692	1,123,544

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

8. Շահութահարկի գծով (ծախս)/ փոխհատուցում

	2022 հազ. դրամ	2021 հազ. դրամ
Ընթացիկ հարկային ծախսերի ճշգրտում նախորդ տարվա համար ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում ու հակադարձում	-	(23,710)
Ընդամենը հարկային (ծախս)/փոխհատուցում	(107,710)	158,820
	(107,710)	135,110

Ընթացիկ տարվա եկամտահարկի դրույքաչափը ՀՀ հարկային օրենսգրքով կազմել է 18% (2021թ.՝ 18%):
 Ընթացիկ տարվա եկամտահարկը հաշվարկվել է 18% դրույքաչափով, իսկ հետաձգված հարկը նույնպես հաշվարկվել է 18% դրույքաչափով:

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2022		2021	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթ հարկումից առաջ	1,435,649		362,115	
Եկամտահարկի ծախս	(258,417)	18.00%	(65,181)	18.0%
Չուտ չնվազեցվող ծախսեր	47,475	-18.37%	70,511	19.5%
Նախորդ տարվա հարկի գծով ճշգրտում	-	0.00%	(23,710)	(6.5%)
Չճանաչված ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն և հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	103,232	(39.95%)	153,490	42.4%
Եկամուտ (հարկային ծախս)/փոխհատուցում և արդյունավետ հարկի դրույքաչափ	(107,710)	19.10%	135,110	37.3%

Հետաձգված հարկային ակտիվների/պարտավորությունների, շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարների և սեփական կապիտալում ճանաչված գումարների մանրամասները ներկայացված են ստորև:

«Մոզր» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

	1 հունվարի 2022	Ճանաչված շահույթում կամ վնասում	Ճանաչված սեփական կայխտարում	31 դեկտեմբերի 2022
հազ. դրամ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(203,094)	84,304	-	(118,790)
Այլ պարտավորություններ	7,299	3,532	-	10,831
Ֆինանսական երաշխիքի գծով պահուստ	15,801	-	(15,801)	-
Հարկային վնասների տեղափոխում	431,403	(195,546)	-	235,856
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	251,409	(107,710)	(15,801)	127,897

	1 հունվարի 2021	Ճանաչված շահույթում կամ վնասում	Ճանաչված սեփական կայխտարում	31 դեկտեմբերի 2021
հազ. դրամ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	76,787	(279,881)	-	(203,094)
Այլ պարտավորություններ	-	7,299	-	7,299
Ֆինանսական երաշխիքի գծով պահուստ	-	-	15,801	15,801
Հարկային վնասների տեղափոխում	-	431,402	-	431,402
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	76,787	158,820	15,801	251,408

Ճանաչված հարկային վնասների ժամկետը լրանում է 2027 թվականին: Ավագեցվող ժամանակավոր տարբերությունների ժամկետը չի լրանում գործող հարկային օրենսդրության համաձայն: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվել են հարկային վնասների փոխանցման և ժամանակավոր տարբերությունների գծով այնքանով, որքանով հավանական է, որ ապագա հարկվող շահույթը արկա կլինի, որի դիմաց Կազմակերպությունը կարող է օգտագործել դրանցից ստացված օգուտները: Հարկվող առկա շահույթների հավանականությունը գնահատելիս ղեկավարությունը դիտարկել է վարկային պորտֆելի որակի բարելավումը պայմանավորված միկրովարկերի տրամադրման դադարեցմամբ և տրանսպորտային միջոցների վարկերի տրամադրման նոր բալային համակարգի ներդրմամբ և 2022 և 2021 թվականների դրական գործառնական արդյունքներով:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

9. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	31/12/2022 հազ. դրամ	31/12/2021 հազ. դրամ
BB- -ից BB+ վարկանիշով բանկային հաշիվների մնացորդներ	51,329	57,910
Վարկանիշ չունեցող	-	12,751
Ընդամենը դրամական միջոցներ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	51,329	70,661

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների պարտքային որակը բացահայտելու համար Կազմակերպությունն օգտագործում է «Standard&Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի մեկ բանկում (2021թ-ին՝ մեկ բանկ) տեղաբաշխված միջոցներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ և չափվում են անորտիզացված արժեքով 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի և 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրամական միջոցների արժեքը կազմում է հաշվի առնելով ակտիվների բարձր իրացվելիությունը:

10. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2022 հազ. դրամ	2021 հազ. դրամ
Ավտովարկեր	7,228,014	7,325,133
Մոզո «Հիմա» վարկեր	2,877,399	3,163,637
Հաճախորդներին տրված՝ անորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր	10,105,413	10,488,770
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(4,803,047)	(5,100,166)
Հաճախորդներին տրված՝ անորտիզացված արժեքով չափվող զուտ վարկեր	5,302,366	5,388,604

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է հաճախորդներին տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ

	2022			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	78,061	42,091	4,980,014	5,100,166
Տեղափոխում 1-ին փուլ	36,768	(5,079)	(31,689)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(3,274)	11,152	(7,878)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(7,350)	(17,826)	25,176	-
Սկզբնավորված նոր ֆինանսական ակտիվներ	39,226	9,487	15,519	64,232
Մարված դեբիտորական պարտքերի հակադարձ արժեքը	(32,592)	(11,510)	(142,700)	(186,802)
Դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի հակադարձ արժեքը	(1,186)	(2,279)	(253,666)	(257,131)
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(35,082)	10,790	106,874	82,582
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	74,571	52,082	5,071,916	5,198,589

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է հաճախորդներին տրված վարկերի գծով կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	2021			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	201,669	1,577,181	3,204,568	4,983,418
Տեղափոխում 1-ին փուլ	149,014	(81,157)	(67,857)	-
Տեղափոխում 2-րդ փուլ	(14,765)	36,492	(21,727)	-
Տեղափոխում 3-րդ փուլ	(38,991)	(1,210,173)	1,249,164	-
Սկզբնավորված նոր ֆինանսական ակտիվներ	64,756	-	-	64,756
Մարված ակտիվներ	(66,345)	(210,365)	(308,981)	(585,691)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(217,277)	(69,887)	924,847	637,683
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	78,061	42,091	4,980,014	5,100,166

Արժեզրկման գծով ծախս

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում գրանցված հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստները 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

2022

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ավտովարկեր	(719)	(1,932)	(100,126)	(101,339)
Մոզո «Հիմա» վարկեր	(4,211)	(3,332)	(188,237)	(195,780)
	(3,492)	(5,264)	(288,363)	(297,119)

2021

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ավտովարկեր	(91,359)	(174,925)	212,412	(53,872)
Մոզո «Հիմա» վարկեր	(32,249)	(1,360,165)	1,563,034	170,620
	(123,608)	(1,535,090)	1,775,446	116,748

Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակը

Ավտովարկեր	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ	հազ. դրամ
- ոչ ժամկետանց	4,688,865	64,368	-	4,753,233
- մինչև 30 օր ժամկետանց	290,753	44,833	-	335,586
- ավելի քան 30 օր և մինչև 60 օր ժամկետանց	-	59,302	-	59,302
- ավելի քան 60 օր ժամկետանց	-	-	2,079,893	2,079,893
Ընդամենը համախառն ավտովարկեր	4,979,618	168,503	2,079,893	7,228,014
Պարտքային կորստի պահուստ	(74,299)	(36,784)	(1,887,186)	(1,998,269)
Ընդամենը գուտ ավտովարկեր	4,905,319	131,719	192,707	5,229,745

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Սոգո «Հիմա» վարկեր

- ոչ ժամկետանց	633	-	-	633
- մինչև 30 օր ժամկետանց	197	62	-	259
- ավելի քան 60 օր ժամկետանց	-	-	2,876,507	2,876,507
Ընդամենը համախառն միկրովարկեր	830	62	2,876,507	2,877,399
Պարտքային կորստի պահուստ	(270)	(43)	(2,804,465)	(2,804,778)
Ընդամենը զուտ միկրովարկեր	560	19	72,042	72,621
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	4,980,448	168,565	4,956,400	10,105,413
Ընդամենը զուտ վարկեր հաճախորդներին	4,905,879	131,738	264,749	5,302,366

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ավտովարկեր				
- ոչ ժամկետանց	4,725,615	118,435	112,932	4,956,982
- մինչև 30 օր ժամկետանց	242,823	46,847	2,906	292,576
- ավելի քան 30 օր և մինչև 60 օր ժամկետանց	-	70,731	-	70,731
- ավելի քան 60 օր ժամկետանց	-	-	2,004,844	2,004,844
Ընդամենը համախառն ավտովարկեր	4,968,438	236,013	2,120,682	7,325,133
Պարտքային կորստի պահուստ	(73,580)	(38,716)	(1,987,312)	(2,099,608)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	4,894,858	197,297	133,370	5,225,525
Սոգո «Հիմա» վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	-	2,257	1,212	3,469
- մինչև 30 օր ժամկետանց	4,718	1,054	2,031	7,803
- ավելի քան 30 օր և մինչև 60 օր ժամկետանց	-	243	7,640	7,883
- ավելի քան 60 օր ժամկետանց	-	-	3,144,482	3,144,482
Ընդամենը համախառն միկրովարկեր	4,718	3,554	3,155,365	3,163,637
Պարտքային կորստի պահուստ	(4,481)	(3,375)	(2,992,702)	(3,000,558)
Ընդամենը զուտ միկրովարկեր	237	179	162,663	163,079
Ընդամենը համախառն վարկեր հաճախորդներին	4,973,156	239,567	5,276,047	10,488,770
Ընդամենը զուտ վարկեր հաճախորդներին	4,895,095	197,476	296,033	5,388,604

Ապահովում

Ավտովարկերի համար ապահովություն են ծառայում վարկերի առարկա հանդիսացող ավտոմեքենաները: Կազմակերպությունը հաճախորդներին տրամադրում է վարկեր գրավի գնահատված արժեքի 80%-ից 100%-ի չափով՝ հիմք ընդունելով հաճախորդի վճարունակության վերլուծությունը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության վարկերն ապահովված էին 12,679,309 հազար դրամ (2021թ-ին՝ 13,977,640 հազար դրամ) ընդհանուր շուկայական արժեքով ավտոմեքենաներով:

Սոգո «Հիմա» վարկերը գրավով ապահովված չեն:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Զգալի պարտքային ռիսկեր

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի որևէ վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (2021թ-ին նման վարկառուներ չկային), որոնց վարկերի զուտ մնացորդները գերազանցում են Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը:

Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելը կազմող վարկերի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3-ում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև պայմանագրով նախատեսված վարկերի մարման ժամկետը մնացած ժամանակահատվածը:

Գրավ

462,190 հազ. դրամ մայր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը գրավադրվել են ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական հաստատություններից ստացված վարկերի ապահովման համար (31.12.2021թ.՝ 562,391 հազ. դրամ):

11. Վարկեր բանկերից և ֆինանսական կազմակերպություններից

	31/12/2022	31/12/2021
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Գրավով ապահովված վարկեր տեղական	1,249,753	2,344,565
Գրավով չապահովված փոխառություն մասնակցից	1,178,729	1,582,168
Գրավով ապահովված վարկեր ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից	463,149	564,207
	<u>2,891,631</u>	<u>4,490,940</u>

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

այմաններ և մարման ժամանակացույց

ազ. դրամ

		31 դեկտեմբերի 2022 թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.		
Արժույթ	Անվանական տոկոսադրույք	Մարման տարի	Իրական արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
ՀՀ դրամ	14.00%	2024	1,249,753	1,249,753	2,344,565	2,344,565
Եվրո	12.00%	2023-2025	1,178,729	1,178,729	1,582,168	1,582,168
Եվրո	6.5-15.5%	2023	463,149	463,149	564,207	564,207
			2,891,631	2,891,631	4,490,940	4,490,940

Քրավով ապահովված վարկեր
 ներական
 անկերից

Քրավով չապահովված փոխառություն
 աննակցից

Քրավով ապահովված վարկեր ոչ
 ձգի են ա ֆինանսական
 սզմակերպություններից
 պամներ վարկեր և
 սխառություններ

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Վարկեր և փոխառություններ	Վարձակալություն	Ընդամենը
	2022	2022	2022
Մնացորդը առ 1 հունվարի	4,490,940	79,342	4,570,282
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ			
Մուտքեր փոխառություններից	2,319,157	-	2,319,157
Փոխառությունների մարում	(3,512,856)	-	(3,512,856)
Վարձակալության գծով վճարումներ	-	(39,958)	(39,958)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(1,193,699)	(39,958)	(1,233,657)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(509,148)	-	(509,148)
Այլ փոփոխություններ	-	-	-
<i>Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ</i>			
<i>Վարձակալության փոփոխություն</i>	-	57,904	57,904
Տոկոսային ծախս (Ծան. 5)	409,731	7,992	417,723
Վճարված տոկոսներ	(306,193)	(7,992)	(314,185)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	103,538	57,904	161,442
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	2,891,631	97,288	2,988,919
հազ. դրամ	Վարկեր և փոխառություններ	Վարձակալության	Ընդամենը
	2021	2021	2021
Մնացորդը առ 1 հունվարի	5,893,809	101,416	5,995,225
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ			
Մուտքեր փոխառություններից	3,146,866	-	3,146,866
Փոխառությունների մարում	(4,183,064)	-	(4,183,064)
Վարձակալության գծով վճարումներ	-	(35,789)	(35,789)
Ընդամենը ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական հոսքերի հետ կապված փոփոխություններ	(1,036,198)	(35,789)	(1,071,987)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների ազդեցությունը	(387,246)	-	(387,246)
Այլ փոփոխություններ	-	-	-
<i>Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ</i>			
Տոկոսային ծախս (Ծան. 11)	596,210	11,105	607,315
Վճարված տոկոսներ	(575,635)	(11,105)	(586,740)
Դրամական միջոցների հետ չկապված այլ փոփոխություններ	-	13,715	13,715
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	20,575	13,715	34,290
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	4,400,910	70,000	4,470,910

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

12. Վարձակալության գծով պարտավորություն և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Կազմակերպությունը վարձակալում է գլխամասի և մասնաճյուղերի տարածքները: Յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքով ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն:

Գույքի վարձակալությունը սովորաբար ունի 3-5 տարվա վարձակալության ժամկետ: Վարձակալության վճարները հիմնականում ֆիքսված են: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են վարձակալությունը որոշակի ժամկետով երկարաձգելու տարբերակ:

2022 թվականին ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառվող միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմել է մոտավորապես 10% (2021թ.՝ 11%):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժումները հաշվետու ժամանակաշրջանում ներկայացված են ստորև.

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ

Հոդատարածք և շինություններ

	2022	2021
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Հունվարի 1-ի դրությամբ		
Ավելացում	69,387	91,102
Փոփոխություն	-	14,575
Օտարում	57,906	3,752
Ամորտիզացիա	-	(4,148)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(36,366)	(35,894)
	90,927	69,387

Վարձակալության գծով պարտավորություն

Հոդատարածք և շինություններ

	2022	2021
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Հունվարի 1-ի դրությամբ		
Տոկոսային ծախսեր (Օան. 5)	79,342	101,416
Ավելացում	7,992	11,105
Փոփոխության ազդեցություն	-	14,575
Օտարում	57,906	(3,752)
Վարձակալության վճարներ	-	(4,612)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(47,950)	(46,894)
	97,290	79,342

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

13. Այլ պարտավորություններ

	2022	2021
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Ծառայություն մատուցողներին վճարվելիք գումարներ	85,086	101,072
Այլ վճարվելիք գումարներ	10,467	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	95,553	101,072
Հարկերի գծով վճարվելիք գումարներ	20,994	20,908
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	60,176	40,852
Այլ պարտավորություններ	6,186	6,186
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	87,356	67,946
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	182,909	169,018

14. Սեփական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալի սեփականատերերը իրավասու են ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Կազմակերպության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Կազմակերպության ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

2021թ-ին Կազմակերպության միակ մասնակիցն ավելացրեց Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը 500,000 հազար դրամով: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ներգրավված կանոնադրական կապիտալը կազմում էր 2,250,000 հազար դրամ (2021թ-ին 2,250,000 հազար դրամ):

Շահաբաժիններ

2022թ. և 2021թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո մինչև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման ամսաթիվը շահաբաժիններ չեն հայտարարվել:

15. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալի 100% պատկանում է «Էլէս Էլեվինգ Լունա» ընկերությանը (նախկինում անվանվում էր «Մոզո Բալթիքս ընդ Կաուկասուս»): Կազմակերպության վերջնական մայր կազմակերպությունն է «Էլեվինգ Գրուպ ԷսԷյ» ընկերությունը (նախկինում անվանվում էր «Մոզո Ֆայնենս ԷսԷյ»): Վերջնական մայր կազմակերպությունը հրապարակում է ֆինանսական հաշվետվություններ: Կազմակերպության վերջնական հսկող կազմակերպությունն է «Էլեվինգ Գրուպ ԷսԷյ» ընկերությունը: 2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Էլեվինգ Գրուպ ԷսԷյ» ընկերության վերջնական շահառու սեփականատերերից ոչ մեկն անհատական հիմունքով չէր հսկում կամը:

Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի անդամների և ղեկավարության հետ

	2022	2021
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	106,243	34,864

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (ջարտնակություն)

Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

հազ. դրամ	Գործարքի գուտ գումար 2022	Մնացորդ 2022	Գործարքի գուտ գումար 2021	Մնացորդ 2021
Ստացված փոխառություններ				
Մայր կազմակերպություն	-	1,178,729	-	1,582,118
Տոկոսային ծախս				
Մայր կազմակերպություն	126,662		104,727	-
Վճարվելիք գումարներ				
Խմբի անդամ ընկերություններ (կառավարման վճար)	428,280	254	523,857	6,374

Կազմակերպությունը, «Էլեվինգ Գրուպ ԷսԷյ» ընկերության /սպիկինում՝ «Սոգո Ֆայնենս ԷսԷյ»/ այլ դուստր կազմակերպությունների հետ մեկտեղ, կնքել էր ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիր հոգուտ «Սոգո Ֆայնենս ԷսԷյ» ընկերության պարտատուների սեփականատերերի: Պարտատուների ընդհանուր գումարը կազմում է 150 միլիոն եվրո և վերջիններս ցուցակված են Ֆրանկֆուրտի ֆոնդային բորսայի բաց շուկայում:

2022 թվականի ընթացքում կատարված վերահաշվարկի հաճախածայն Սոգո Արմենիա-ի կողմից լրացուցիչ երաշխիքային անհրաժեշտություն չկա, ուստի երաշխիքային գումարը ապաճանաչվել է: Պայմանագիրը դեռ ուժի մեջ է:

16. Պայմանական պարտավորություններ

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունն ամբողջովին չի ապահովագրել իր ակտիվները, այն ապահովագրված չէ նաև գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Կազմակերպությունը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

2020թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է տրանսֆերային գնագոյացման օրենսդրությունը: Օրենսդրությունը գործում է 2020թ. և հաջորդ տարիներ համար: Տրանսֆերային գնագոյացման տեղական կանոններ համանման են ՏՀԶԿ-ի ուղեցույցներին, սակայն որոշակի հանգամանքներում առկա է անորոշություն հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման հետ կապված:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները պարտադրում են հարկ վճարողներին պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթեր վերահսկվող գործարքների համար և սահմանում են լրացուցիչ հարկերի և տոկոսների հաշվեգրման հիմքեր և մեխանիզմներ, եթե վերահսկվող գործարքների գները տարբերվեն շուկայական գներից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելի են ստորև ներկայացված գործարքների նկատմամբ, եթե վերահսկվող գործարքի հանրագումարը գերազանցում 200 միլիոն դրամը հարկային տարում.

- գործարքներ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ կապակցված կողմերի միջև,
- գործարքներ օֆշորային գոտիներում գրանցված ընկերությունների հետ՝ անկախ կապակցված կողմ լինելու հանգամանքից,
- կապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում իրականացվող գործարքներ, որոնք սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքով:

Քանի որ հարկային մարմինները և դատարանները չունեն տրանսֆերտային գնագոյացման կանոնների կիրառման մեծ փորձ, դժվար է կանխատեսել տրանսֆերային գնագոյացման նոր կանոնների ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

17. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

Կազմակերպությունն անցել է ստուգում ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից 2022 թվականին: Բարելավման պլանը մշակվել է ժամկետներով, ինչպես նաև անհամապատասխանության դեպքերի համար կազմակերպությունը վճարել է 9,000 հազար դրամ տույժ: 2023 թվականի փետրվարի ընթացքում տեղի է ունեցել հետևողական ստուգում իրականացման ընթացքը վերահսկելու նպատակով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից առաջարկված վերականգնողական միջոցառումները դեռ ընթացքի մեջ են:

18. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Կազմակերպություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՄՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Կազմակերպությունից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահություն կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Կազմակերպությունը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու սպասվող պարտքային վնասը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ սպասվող պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի թաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկման ժամանակ արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (երբ ակտիվը վարկային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լրղացող տոկոսադրույքով գործիքների դրամական միջոցների հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական տոկոսադրույքների շարժումներն արտացոլելու համար:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

ակտիվի գուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Հասկանալու համար, թե երբ են ֆինանսական ակտիվները համարվում արժեզրկված, տե՛ս Ծանոթագրություն 3(ե)(iv):

Ներկայացում

Տոկոսային եկամուտը, որը հաշվարկվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ, ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսերը ներառում են ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտներ և ծախսեր

Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես Ծանոթագրություն 3(զ)):

Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախսերը հիմնականում վերաբերում են բանկային միջնորդավճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսվում են ծառայությունների ստացման ժամանակ:

Փոխարկման գուտ վնաս

Փոխարկման գուտ վնասը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում բոլոր ակտիվները, պարտավորությունները և Կազմակերպության անդամ կազմակերպությունների ՀՀ դրամից բացի այլ գործառնական արտարժույթով (Կազմակերպության ներկայացման արտարժույթ) կատարվող գործառնությունները փոխարկվում են ՀՀ դրամի:

Կազմակերպության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները:

	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	393.57	480.14
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	420.06	542.61

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված միավորների, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկային ծախսն այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային գեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Կազմակերպության գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Կազմակերպությունն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից:

Ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ղասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ղասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները ղասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Կազմակերպությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Կազմակերպությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը:

Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Կազմակերպության ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Կազմակերպության առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մար գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Կազմակերպությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Կազմակերպությունը դիտարկում է հետևյալը.

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Կազմակերպության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Կազմակերպությունը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Կազմակերպությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Կազմակերպության կողմից ստեղծված կամ կանխավճարված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Գործարքներում, որոնցում Կազմակերպությունը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Կազմակերպությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Կազմակերպությունը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

**«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)**

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում
Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Երբ ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում փոխվում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքը, Կազմակերպությունը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը պահանջում է պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն, եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները.

- փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխման ուղղակի հետևանք և
- պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին, այսինքն՝ անմիջապես նախքան փոփոխությունը գործող հիմքին:

Եթե ի լրումն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունների կատարվում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության այլ փոփոխություններ, Կազմակերպությունը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Այնուհետև, Կազմակերպությունը լրացուցիչ փոփոխությունների նկատմամբ կիրառում է պայմանների փոփոխման հաշվառմանը վերաբերող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության դրույթները:

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Կազմակերպությունը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից:

**«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)**

իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Կազմակերպությունը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապահանջման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ/վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Կազմակերպությունը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապահանջման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Կազմակերպությունն իրականացնում է նաև որակական գնահատում գնահատելու համար փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապահանջմանը, Կազմակերպությունը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վնաս կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Կազմակերպությունը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Կազմակերպությունն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Կազմակերպությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Կազմակերպությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

«Սոգո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և գեղջված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապանանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղջելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Արժեքկում

Կազմակերպությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պարտքային գործիքներ հանդիսացող և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար:

Կազմակերպությունը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ այլ ֆինանսական գործիքների, որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման ռեպերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստներ, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման ռեպերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, բայց ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված չեն) և 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքները պարտքային առումով արժեզրկված են):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝* որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (դրամական պակասորդը պայմանագրին համապատասխան Կազմակերպությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Կազմակերպության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

- *Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ*՝ որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Կազմակերպությանը, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Կազմակերպությունն ակնկալում է ստանալ,
- *Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր*՝ որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Կազմակերպությունն ակնկալում է հետ ստանալ:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում:
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը գեղջվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները:

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Կազմակերպության կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կաննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի,
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, ֆիզիկական անձանց տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում ավելի քան 90 օր ժամկետանց վարկը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ*՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Կազմակերպությունը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Կազմակերպությունը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ:*

Դուրսգրումներ

Վարկերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Կազմակերպությունը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձման Կազմակերպության ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են ընթացիկ հաշվի մնացորդները և բանկերում պահվող ցրահանջ ավանդները: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (տես Ծանոթագրություն 3 (ե) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՄՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Ֆինանսական երաշխավորություններ

Եթե պայմանագիրը համապատասխանում է ֆինանսական երաշխավորության սահմանմանը, Կազմակերպությունը՝ որպես տրամադրող կիրառում է հաշվապահական հաշվառման և չափման ՖՀՄՍ 9-ի հատուկ պահանջները: ՖՀՄՍ 9-ի չափման այս պահանջները կիրառվում են երաշխավորությունների բոլոր պայմանագրերի նկատմամբ, այդ թվում՝ համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունների միջև տրամադրվող երաշխավորությունների, ինչպես նաև մայր կազմակերպության անունից դուստր կազմակերպության կողմից տրամադրվող երաշխավորությունների նկատմամբ: Եթե Կազմակերպությունը տրամադրում է երաշխավորություն համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպության անունից, ճանաչվում է համապատասխան պահուստ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Եթե գործարքն իրականացվում է Կազմակերպության մասնակիցների կողմից՝ սեփականատերերի կարգավիճակում, Կազմակերպությունն այդ գործարքը հաշվառում է որպես ֆինանսական երաշխավորությունների գծով պահուստի աճ և սեփական կապիտալի համարժեք, սակայն հակառակ նվազում (որպես սեփական կապիտալի բաշխում): Ֆինանսական երաշխավորության շրջանակում սեփական կապիտալի բաշխումները ճանաչվում են այլ պահուստներում:

Ֆինանսական երաշխավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը սկզբնավորման պահին նախորոշվում է որպես իրական արժեքով՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, Կազմակերպության պարտավորությունը յուրաքանչյուր երաշխավորության գծով չափվում է հետևյալ մեծություններից առավելագույնով՝ սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած կուտակային մաշվածությունը՝ ճանաչված շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, և ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստից: Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում՝ գուտ այլ գործառնական եկամտի կազմում գծային մեթոդով երաշխավորության գործողության ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական երաշխավորություններն ապաճանաչվում են, եթե երաշխավորության պայմաններն ըստ էության փոխվում են: Երաշխավորության սահմանաչափի փոփոխությունը դիտարկվում է որպես ապաճանաչում: Նման դեպքում սկզբնական երաշխավորությունն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր երաշխավորություն՝ իրական արժեքով: Իրական արժեքի փոփոխությունը ճանաչվում որպես աճ կամ նվազում այլ պահուստներում: Այլ պահուստները տեղափոխվում են չբաշխված շահույթ ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունները մարելիս:

Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Կազմակերպությունը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- Պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կամ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կամ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Ընկերությանը,
- Ընկերությունն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՄՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

- Ընկերությունն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Ընկերությունն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Կազմակերպությունը որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Կազմակերպությունը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Կազմակերպությունը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Կազմակերպությանը չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Կազմակերպությունը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար: Բացի այդ, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը պարբերաբար նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով, վերջիններիս առկայության դեպքում, և ճշգրտվում է վարձակալության գծով պարտավորության որոշ վերաչափումների մասով:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Կազմակերպության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Կազմակերպությունը որպես գեղջման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Կազմակերպությունը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Կազմակերպությունը խելամտորեն համոզված չէ, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՄՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Կազմակերպության գնահատականի փոփոխություն, եթե Կազմակերպությունը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Կազմակերպությունը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների գծով: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Կազմակերպությունը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցներ

Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- վարձակալված գույքի բարելավումներ	1-5 տարի
- համակարգչային սարքավորումներ	3 տարի
- տնտեսական գույք	5 տարի
- փոխադրամիջոցներ	5 տարի
- այլ սարքավորումներ	2 տարի

Վարձակալված գույքի բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 1-ից 10 տարի:

«Մոզո» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվությունների մաս կազմող ծանոթագրություններ
2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ (շարունակություն)

Առգրավված ակտիվներ

Առգրավված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց զեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար, եթե Կազմակերպությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

Սեփական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն Կազմակերպության բաժնետոմսերը կարող են մարվել մասնակցի հայեցողությամբ: Կազմակերպությունը պարտավոր է վճարել դուրս եկող մասնակցին Կազմակերպության գուտ ակտիվների նրա բաժնեմասը դուրս գալու տարվա համար՝ դրամական միջոցներով, կամ մասնակցի համաձայնության դեպքում, ակտիվների բնաիրային փոխանցման միջոցով:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Կազմակերպության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակաշրջանում, երբ հայտարարվում են:

19. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

Կազմակերպությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը.

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: Հաճախորդներին վարկերը տրամադրվում են շուկայական տոկոսադրույքներով: Այս վարկերի տոկոսադրույքները նման են Հայաստանի Հանրապետությունում նմանատիպ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքներին: 2022թ-ին և 2021թ-ին Կազմակերպության կողմից տրամադրված վարկերի արդյունավետ տոկոսադրույքների էական տատանումներ չեն դիտվել: